

Gramatika čínštiny 2

KSCA005

1

jaro 2020

obsah

- komparativ (konstrukce s prepozičním slovesem bǐ 比)
- le 了 – kompletní přehled
- Adverbium yòu 又 a zài 再
- Konstrukce Adj/V + 是 + Adj/V, + 可是/但是...

Konstrukce s prepozičním slovesem 比

YD 105/a

- 比 vyjadřuje srovnávání A a B
- nelze použít s 一样/不一样, vždy musí být jedno lepší/horší/menší...
- adjektivum nemůže být v záporné podobě (se záporkou)

• **základní struktura: A + 比 + B + Adj**

我比你小。 Jsem mladší než ty.

李友比王朋高。 Li You je vyšší než Wang Peng.

你姐姐比你妹妹漂亮。 Tvoje starší sestra je hezčí než tvoje mladší sestra.

- **struktura A + 比 + B + Adj + 一点儿 (trochu)**
+ 得多/多了 (mnohem)

中国比捷克大多了。

Čína je **mnohem** větší než Česko.

你的男朋友比她的男朋友帅得多。

Tvůj přítel je **mnohem** hezčí než její přítel.

捷语比汉语难一点儿。

Čeština je **trochu** těžší než čínština.

可乐比水好喝一点儿。

布拉格比布尔诺大多了。

这里的冬天比纽约的冬天冷得多。

- **struktura A + 比 + B + gèng更/hái 还 + Adj (ještě více/méně...)**

布拉格漂亮，布尔诺比布拉格**还**漂亮。

Praha je hezká a Brno je **ještě** hezčí než Praha.

亚洲比欧洲**更**大。

Asie je **ještě** větší než Evropa.

可乐很好喝，啤酒比可乐**还**好喝。

我很**聪明**，你比我**还**聪明。

我爸爸比我**更**高。

汉语比捷语**更**难。

Pozor! Nezaměňujte se strukturou

A gēn 跟/hé 和 B yíyàng 一样/不一样 + Adj

- tato konstrukce pouze srovnává, ale nevyjadřuje, který z uvedených dvou prvků je větší/menší/lepší...
- A je/není stejně velké/malé/dobré... jako B

可乐跟水不一样好喝。

Cola a voda **nejsou stejně** dobré (na pití).

这里的冬天和纽约的冬天一样。

Zdejší zima a zima v New Yorku **jsou stejné**.

布拉格跟布尔诺一样好。

你和我不一样聪明。

我爸爸跟我一样高。

le 了

YD 84, 87, 88, 89, 90

Existuje dvojí 了:

1) vido-časová slovesná přípona 了, která stojí **přímo za přísudkem**; značí skončený, proběhlý děj nebo nastalý stav; v záporné větě se používá zápornka 没, přípona 了 se v záporné větě vynechává) – viz minulý semestr

他买了很多东西。 = Nakoupil spoustu věcí.

他没买很多东西。 = Nenakoupil spoustu věcí.

2) větná partikule 了 stojí **na konci věty** a značí změnu stavu vzhledem k minulosti

我做老师了。 = Teď pracuji jako učitel. (tj. předtím jsem dělal něco jiného)

我不做老师了。 = Už nepracuji jako učitel. (tj. předtím jsem byl učitelem)

vido-časová slovesná přípona 了 (1):

我买了一个苹果。

Koupil jsem si jedno jablko.

我买了一些苹果。

Koupil jsem pár jablek.

我买了苹果....

neukončená věta

我买了苹果了。我买苹果了。 Koupil jsem (ta) jablka.

我买了苹果，就回家。

Až koupím (ta) jablka, vrátím se domů.

我买了苹果，就回家了。 Když jsem koupil (ta) jablka, vrátil jsem se domů.

vido-časová slovesná přípona 了(2):

Význam slovesné přípony 了 dále závisí na významu přísudku:

A) jednorázová akce nebo stav, který nastal:

他来了。 Přišel. / Už je tu. *Zápor:* 他(还)没来。

天黑了。 Stmívá se. / Setmělo se. *Zápor:* 天(还)没黑。

爷爷好了。 Dědečkovi je již lépe. *Zápor:* 爷爷(还)没好。

(Podle zápornky lze poznat, že jde o slovesnou příponu, i když je 了 na konci věty.)

Srov.: 我知道了。 Už to vím / chápu. **POZOR:** *Zápor:* 我还不知道。

vido-časová slovesná přípona 了 (3):

B) trvalý děj:

我在北京住了....

neukončená věta

我在北京住过。

Bydlel jsem v Pekingu. (tj. „mám tu zkušenost“)

我在北京住了三年。

Bydlel jsem v Pekingu tři roky.

我在北京住了三年了。

Bydlím v Pekingu **už** tři roky.

Větná partikule 了 (1):

Vyjadřuje změnu stavu vzhledem k minulosti:

我做老师了。 = Teď pracuji jako učitel. (tj. předtím jsem dělal něco jiného)

我不做老师了。 = Už nepracuji jako učitel. (tj. předtím jsem byl učitelem)

我去了。 = Tak já (tam) tedy půjdu. (tj. předtím jsem nechtěl jít)

我不去了。 = Já už (tam) nepůjdu. (tj. předtím jsem šel nebo chtěl jít)

不要了。 = Už to nechci. (předtím jsem chtěl)

不喝了。 = Už nebudu pít. / Už nepiji.

我知道了。 = Už to vím.

Větná partikule 了 (2):

Vyjadřuje také, že „to dospělo až sem“, což v češtině nejčastěji vyjádříme příslovcem „už“; mluvčí tím může vyjádřit svůj komentář k dané věci:

我去了三次。

我去了三次了。

我在北京住了三年了。

他十八岁。

他十八岁了。

他喝了十杯啤酒。

他喝了十杯啤酒了。

Byl jsem tam třikrát.

Byl jsem už tam třikrát. (heč; počtvrté fakt nejdu; stačilo to ...)

Bydlím v Pekingu už tři roky. (takže město dobře znám; mám toho dost ...)

Je mu osmnáct let.

Je mu už osmnáct let. (tyjo; můžu si dělat co chci; přitom vypadá na 10 ...)

Vypil deset piv.

Vypil už deset piv. (a proto se teď neudrží na nohou; to je borec; to je ochlasta ...)

Větná partikule 了 a slovesná přípona 了 se někdy odliší jen kontextem:

你去哪儿了？

Kam jsi šel?

Kde ksakru jsi?

我买了。

Koupil jsem si to.

zápor: 我没买。

Koupím si to (tedy).

zápor: 我不买了。

Vyjádření minulosti, kdy se NEPOUŽÍVÁ slovesná přípona 了 (a v záporu se nepoužívá 没):

1) Slovesa nedějová:

昨天我还不知道。 Včera jsem to ještě nevěděl.

上次我不要。 Minule jsem to nechtěl.

2) Modální slovesa.

可以走了。 Už lze odejít. (了 zde je větná partikule)

我昨天不能来。 Včera jsem nemohl přijít.

Vyjádření minulosti, kdy se NEPOUŽÍVÁ slovesná přípona 了 (a v záporu 没):

3) Trvání děje v minulosti (nikoliv skončení):

我昨天去看电影。 Včera jsem byl v kině.

4) Vyjádření pravidelné činnosti v minulosti:

从前我常常打篮球。 Dříve jsem často hrával basketbal.

Tvoření otázek se slovesnou příponou 了:

我买苹果了。 Koupil jsem (ta) jablka.

你买苹果了吗? Koupil jsi (ta) jablka?

你买了苹果没有? Koupil jsi (ta) jablka?

Adverbium yòu 又

= znovu, zase

- značí opakování nějaké akce

- jako všechna adverbia se klade před přísudek

他今天又来了。 Dnes opět přišel.

他昨天给我打电话，今天又给我打电话了。

Včera mi volal, dnes mi zase volal.

yòu 又 vs. zài 再

- význam je stejný, ale:
- 又 je v minulosti, 再 v budoucnosti

他昨天给我打电话，今天又给我打电话了。

Včera mi volal a dnes mi zase volal.

X

他今天给我打电话，明天再给我打电话。

Volal mi dnes a zítra mi zase bude volat.

他明天再来。Zítra zase přijde.

再见! Na shledanou! (Zase se uvidíme – v budoucnu)

Konstrukce Adj/V + 是 + Adj/V, + 可是/但是...

- potvrzuje jedno tvrzení, ale zároveň dodává druhý protichůdný argument

A: 中文难吗?

Je čínština těžká?

B: 难是难, 可是很有意思。

Je těžká, ale zajímavá.

A: 滑雪危险不危险? (wēixiǎn - nebezpečný)

Je lyžování nebezpečné?

B: 危险是危险, 可是很好玩儿。

Je nebezpečné, ale zábavné.